

Comentarii la Olimpiada de Matematică TUYMAADA 2013, Ediția XX – Yakutsk, Republica Sakha (Yakuția)

ABSTRACT. Comments on the problems of TUYMAADA Mathematical Olympiad 2013, Yakutia.

Data: 25 iulie 2013.

Autor: Dan Schwarz, București. (*Danton sur lie*)

1. INTRODUCERE

Această prezentare, însoțită de comentarii personale asupra Olimpiadei de Matematică TUYMAADA 2013, Yakuția, este opinia personală a autorului.¹

Voi indica prin culoarea **roșie** eventualele erori, sau notațiile abuzive din enunțurile originale, și prin culoarea **verde** varianta de preferat (sau care lipsește din enunț sau soluție). Voi folosi în mod predilect și culoarea **albastră** pentru comentariile personale.

2. JUNIORI ZIUA 1 (19 IULIE 2013 – 4 PROBLEME/5 ORE)

Subiectul (1). 100 de grămezi de pietre sunt puse pe o masă. Doi jucători își fac mutările alternativ. Fiecare mutare constă în a înlătura un număr nenul de pietre de pe masă, astfel încât cel puțin o grămadă să rămână neatinsă. Jucătorul care nu mai poate face o mutare, pierde. Determinați, pentru fiecare poziție inițială, cine dintre jucători, primul sau al doilea, are o strategie câștigătoare.

K. KOKHAS

Soluție. **Interpretarea confirmată a fi corectă este că o grămadă "există" chiar când este vidă** – să ne închipuim că fiecare grămadă este un sertar, și că dacă nu luăm pietre dintr-un sertar (care poate fi vid), înseamnă că nu am atins acel sertar. În aceste condiții este clar că pierde acel jucător care este primul care golește un sertar (dar nu toate), căci celălalt jucător poate lua atunci toate pietrele rămase pe masă, lăsând neatins sertarele goale.

Prin urmare câștigă acel jucător X care lasă, după mutarea sa, toate sertarele conținând același număr de pietre. Aceasta este deoarece celălalt jucător Y nu poate face același lucru, căci nu poate atinge toate sertarele; înseamnă că, după mutarea sa, (măcar) unul dintre sertare s va conține strict mai puține pietre decât un altul. Dar acum X egalizează iarăși sertarele, lăsând sertarul s neatins. **Strategia de câștig este deci, pentru oricare dintre jucători, de a egaliza conținutul sertarelor.**

Prin urmare, dacă la începutul jocului sertarele conțin un număr egal de pietre, câștigă al doilea jucător (căci primul este silit să strice echilibrul), iar în toate celelalte cazuri câștigă primul jucător (egalizând conținutul sertarelor). **Numărul 100 nu joacă niciun rol; nici măcar paritatea sa.** □

¹Subiecte și rezultate complete la <http://guas.info/competit/tuyme.htm>,
<http://guas.info/competit/tuymaada.htm>

Subiectul (2). Fie $ABCDEF$ un hexagon convex, cu $AC \parallel DF$, $BD \parallel EA$ și $CE \parallel FB$. Demonstrați că

$$AB^2 + CD^2 + EF^2 = BC^2 + DE^2 + FA^2.$$

N. SEDRAKYAN

Soluție. (Luis González – AoPS)² Perpendicularele din B, D și F , respectiv pe $DF \parallel AC$, $FB \parallel CE$ și $BD \parallel EA$ sunt evident concurente în ortocentrul H al $\triangle BDF$. Dar atunci $AB^2 - BC^2 = HA^2 - HC^2$, $CD^2 - DE^2 = HC^2 - HE^2$ și $EF^2 - FA^2 = HE^2 - HA^2$. Prin însumarea acestor expresii obținem

$$AB^2 - BC^2 + CD^2 - DE^2 + EF^2 - FA^2 = 0,$$

exact ceea ce era cerut. $\square$

Soluție Alternativă. (Vectorială) Asociind vârfurilor hexagonului vectori de poziție (cu v fiind vectorul de poziție asociat unui punct V), putem profita de scrierea $XY^2 = \|y - x\|^2 = \langle y - x, y - x \rangle = \|x\|^2 + \|y\|^2 - 2\langle y, x \rangle$. Dacă scriem aceste relații pentru laturile hexagonului, egalitatea cerută revine la

$$\langle b, a \rangle + \langle d, c \rangle + \langle f, e \rangle = \langle b, c \rangle + \langle d, e \rangle + \langle f, a \rangle,$$

adică

$$\langle b, a - c \rangle + \langle d, c - e \rangle + \langle f, e - a \rangle = 0.$$

Dar dacă luăm originea pe perpendiculara din B pe AC , atunci $b \perp a - c$, și deci $\langle b, a - c \rangle = 0$. Consecințe similare pentru ceilalți doi termeni. Așadar este suficient să luăm originea în ortocentrul triunghiului BDF , și atunci toți cei trei termeni sunt nuli, și egalitatea cerută este demonstrată.

De fapt ne putem lipsi de ideea de a considera ortocentrul, lăsând originea într-un punct arbitrar. Relația echivalentă obținută se mai poate scrie și (folosind $\langle b, a - c \rangle = \langle b, (a - e) + (e - c) \rangle$) ca

$$\langle b - f, a - e \rangle + \langle b - d, e - c \rangle = 0.$$

Dar triunghiurile BDF și EAC sunt asemenea, într-un raport de asemănare ρ , și atunci $\frac{BD}{AE} = \frac{FB}{EC} = \rho$, de unde $b - d = \rho(a - e)$ și $b - f = -\rho(e - c)$, prin urmare

$$\langle b - f, a - e \rangle + \langle b - d, e - c \rangle = -\rho \langle e - c, a - e \rangle + \rho \langle a - e, e - c \rangle = 0.$$

Încă o dovadă, dacă mai era nevoie, a forței acestor produse scalare. $\square$

Subiectul (3). Pentru numerele reale pozitive a, b , demonstrați inegalitatea

$$\sqrt{ab} \leq \frac{1}{3} \sqrt{\frac{a^2 + b^2}{2}} + \frac{2}{3} \frac{1}{\frac{1}{a} + \frac{1}{b}}.$$

A. KHRABROV

²Bazat pe faptul cunoscut că locul geometric al punctelor din plan care au diferența pătratelor distanțelor la două puncte fixe X, Y constantă este o dreaptă perpendiculară pe XY . Reciproc, înseamnă că pentru puncte aflate pe o aceeași perpendiculară pe XY , diferența pătratelor distanțelor la X, Y este constantă.

Soluție. (Laurențiu Ploscaru) Fie $x = \frac{a+b}{2}$, $y = \sqrt{ab}$; de unde $x \geq y > 0$. Inegalitatea se scrie atunci

$$3y \leq \sqrt{2x^2 - y^2} + \frac{2y^2}{x}, \text{ sau, \u00een mod echivalent, } (2x^2 - y^2)x^2 \geq (3xy - 2y^2)^2,$$

ceea ce se factorizeaz\u0103 ca $(x - y)^2 (x^2 + 2y(x - y)) \geq 0$. $\square$

Soluție Alternativ\u0103. Cu alte cuvinte, $GM \leq \frac{1}{3}QM + \frac{2}{3}HM$, unde GM , QM , HM sunt mediile geometric\u0103, quadratic\u0103, respectiv (h)armonic\u0103 ale numerelor a \u0219i b . Scriind inegalitatea sub forma $QM - GM \geq 2(GM - HM)$, \u0219i cu substitu\u021bia $b = x^2a$ ($x > 0$), inegalitatea se scrie \u00een formele echivalente

$$\begin{aligned} \sqrt{\frac{1+x^4}{2}} - x &\geq 2 \left(x - \frac{2x^2}{1+x^2} \right) = \frac{2x(1-x)^2}{1+x^2}, \\ \frac{\frac{1+x^4}{2} - x^2}{\sqrt{\frac{1+x^4}{2}} + x} &\geq \frac{2x(1-x)^2}{1+x^2}, \\ \frac{(1-x^2)^2}{\sqrt{\frac{1+x^4}{2}} + x} &\geq \frac{4x(1-x)^2}{1+x^2}. \end{aligned}$$

Factoriz\u00e2nd cu $(1-x)^2$, putem continua cu

$$\begin{aligned} (1+x)^2(1+x^2) &\geq 4x \left(\sqrt{\frac{1+x^4}{2}} + x \right), \\ 1+2x-2x^2+2x^3+x^4 &\geq 4x\sqrt{\frac{1+x^4}{2}}, \\ \left((1+x^4) - 4x\sqrt{\frac{1+x^4}{2}} + 2x^2 \right) &+ (2x - 4x^2 + 2x^3) \geq 0, \\ 2 \left(\sqrt{\frac{1+x^4}{2}} - x \right)^2 &+ 2x(1-x)^2 \geq 0. \end{aligned}$$

Aceast\u0103 ultim\u0103 form\u0103, fiind o sum\u0103 de p\u0103trate, este adev\u0103rat\u0103. Egalitate se ob\u021bine evident doar dac\u0103 $x = 1$, adic\u0103 pentru $a = b$. $\square$

Remarc\u0103. Nu sunt prea mul\u021bumit de solu\u021bia mea de mai sus, care de fapt nu captureaz\u0103 esen\u021ba problemei, nefiind dec\u0103t o simpl\u0103 verificare. Sper s\u0103 existe ceva mai "insightful"; de asemenea, m\u0103 \u00e2ntreb \u00een ce m\u0103sur\u0103 se poate extinde la $n > 2$ variabile pozitive, dincolo de inegalit\u0103\u021bile clasice

$$\sqrt{\frac{\sum_{k=1}^n x_k^2}{n}} \geq \frac{\sum_{k=1}^n x_k}{n} \geq \sqrt[n]{\prod_{k=1}^n x_k} \geq \frac{n}{\sum_{k=1}^n \frac{1}{x_k}}.$$

Subiectul (4). V\u0103rfurile unui graf conectat **nu** pot fi colorate cu mai pu\u021bin de $n+1$ culori (astfel \u00e2nc\u0103t v\u0103rfuri adiacente s\u0103 aib\u0103 culori diferite).

Demonstra\u021bi c\u0103 se pot \u0219terge $\frac{n(n-1)}{2}$ muchii din graf, astfel ca graful s\u0103 r\u0103m\u00e2n\u0103 conectat.

Remarcă. În fine, o problemă de grafuri enunțată în propriul limbaj al teoriei grafurilor – nu cu prieteni, drumuri, companii aeriene, ș.a.m.d. Îmi place!

Soluție. (Palmer Mebane – AoPS) Ideea soluției (pentru grafuri finite) este bazată pe următorul rezultat

Propoziția 1.3.2. [REINHARD DIESTEL – *Graph Theory*]

Vârfurile unui graf conectat (finit) G pot fi enumerate $v_1, \dots, v_{|G|}$, astfel încât $G_i := G[v_1, \dots, v_i]$ (unde $G[v_1, \dots, v_i]$ este subgraful indus de vârful $v_1, \dots, v_i$) să fie conectat – și el – pentru fiecare $1 \leq i \leq |G|$.³

Colorăm acum graful, trecând prin fiecare vârf al enumerării de mai sus, pe rând. Îi dăm lui v_1 culoarea numărul 1. Apoi, la fiecare alt pas i , îi dăm lui v_i culoarea cu cel mai mic număr care face colorarea lui G_i validă. Prin urmare, de câte ori îi dăm unui vârf v_i o culoare k , știm că v_i este adiacent cu cel puțin câte un vârf colorat cu culoarea $1, 2, \dots, k-1$. Când $k \geq 3$, ștergem toate muchiile care conectează pe v_i cu vârful de culoare mai mare decât 1; și astfel graful G_i încă rămâne conectat ("the greedy algorithm").

La sfârșit, pentru $G_{|G|} = G$, vom fi folosit toate culorile $1, 2, 3, \dots, n+1$ cel puțin odată fiecare, deci am șters cel puțin $1 + 2 + 3 + \dots + (n-1) = \frac{n(n-1)}{2}$ muchii. Graful final a rămas conectat, și am reușit. $\square$

Soluție Alternativă. Cu alte cuvinte, se cere să arătăm că putem șterge (cel puțin) $\frac{n(n-1)}{2}$ muchii ale unui graf conectat $G = (V, E)$, de număr cromatic $\chi(G) > n$, astfel ca G să rămână conectat. **Deși – după cum s-a dovedit – problema se referă la grafuri finite, teorema DE BRUIJN–ERDÖS ne permite să considerăm și grafuri infinite.**⁴

Teoremă. Un graf infinit G poate fi colorat cu k culori (astfel încât vârful adiacente să aibă culori diferite) dacă și numai dacă oricare subgraf finit al său poate fi astfel colorat cu k culori.

Consecința acestei teoreme este că dacă G este infinit, cu $\chi(G) > n$, atunci există un subgraf finit H al său, cu $\chi(H) > n$ (problema conectării lui H nu se pune, căci putem considera componenta sa conectată de număr cromatic maximal, care va trebui să fie mai mare decât n). Atunci ștergem $\frac{n(n-1)}{2}$ muchii din H , și cum G era conectat, adăugând vârful din $G - H$ graful rămâne conectat. Vom considera deci în cele ce urmează G a fi un graf finit.

³Începem cu oricare vârf drept v_1 , și presupunem inductiv că $v_1, \dots, v_i$ au fost astfel alese, pentru un $i < |G|$. Acum alegem un vârf oarecare v din $G - G_i$. Deoarece G este conectat, el conține un drum $P = v-v_1$ care conectează v și v_1 . Fie v_{i+1} ultimul vârf din P care încă mai aparține lui $G - G_i$; atunci v_{i+1} are un vecin în G_i . Faptul că graful G_i sunt conectate rezultă acum prin inducția asupra lui i .

⁴De remarcat că soluția de mai sus "nu merge" în acest caz. Procedând vârf după vârf nu este obligatoriu să ajungem la un moment în care $n+1$ culori au trebuit să fi fost folosite, chiar dacă $\chi(G) > n$, dacă ordinalul mulțimii vârfulor este mai mare decât ω (primul ordinal transfinit). Chiar dacă introducem o bună ordonare pe mulțimea vârfulor, luarea succesivului nu este garantată să epuizeze mulțimea. Conceptele legate de infinit sunt periculoase, și metodele obișnuite, printre care inducția, nu mai pot fi aplicate chiar în același fel.

Un rezultat cunoscut este

Propoziția 5.2.1. [REINHARD DIESTEL – *Graph Theory*]

Fie m numărul de muchii ale unui graf finit G ; atunci⁵

$$\chi(G) \leq \frac{1}{2} + \sqrt{2m + \frac{1}{4}}.$$

Un alt rezultat (trivial) este $\chi(G) \leq \Delta(G) + 1$, unde $\Delta(G)$ este cel mai mare grad al vreunui vârf din G . În cazul nostru avem

$$2m \geq \left(\chi(G) - \frac{1}{2}\right)^2 - \frac{1}{4} \geq \left(n + \frac{1}{2}\right)^2 - \frac{1}{4} = n^2 + n,$$

deci $m \geq \frac{n(n+1)}{2} = \frac{n(n-1)}{2} + n$ (și cel puțin știm acum că un graf cu $\chi(G) \geq n+1$ are suficient de multe muchii pentru a putea șterge $\frac{n(n-1)}{2}$ dintre ele). Pe de altă parte, vom avea și $\Delta(G) \geq n$.

Să observăm și că $\frac{n(n-1)}{2}$ este cel mai mare număr disponibil, în general; pentru $G = K_{n+1}$ (graful complet cu $n+1$ vârfuri $v_1, v_2, \dots, v_n, v_{n+1}$) putem înlătura $\binom{n+1}{2} - n = \frac{n(n-1)}{2}$ muchii (rămânând cu drumul Hamiltonian (conectat) $v_1v_2 \dots v_nv_{n+1}$ cu n muchii), dar nu mai multe.

Soluție prin inducție după $|G|+n$. Cazurile inițiale sunt triviale, așa încât trecem imediat la pasul de inducție. Trebuie să existe un vârf v care nu deconectează graful când este înlăturat.⁶ Fie graful $G-v$. Dacă $\chi(G-v) > n$, atunci din ipoteza de inducție putem șterge din $G-v$ o mulțime M de muchii, având $|M| \geq \frac{n(n-1)}{2}$, așa încât să rămână conectat, dar atunci și graful $G' = (V, E \setminus M)$ va fi conectat. Dacă nu, atunci deoarece $\chi(G-v) \geq \chi(G) - 1 > n-1$ (de fapt atunci $\chi(G-v) = n$), vom putea șterge din $G-v$ o mulțime M de muchii, având $|M| \geq \frac{(n-1)(n-2)}{2}$. Dar evident avem $\deg v \geq n$, și deci putem șterge cel puțin $n-1$ muchii incidente în v din $G' = (V, E \setminus M)$, care rămâne deci conectat după ștergerea a (cel puțin) $\frac{(n-1)(n-2)}{2} + (n-1) = \frac{n(n-1)}{2}$ muchii. $\square$

Remarcă. Soluția de mai sus este în mod deliberat extrem de detaliată. Ideea de inducție este clară, și mersul demonstrației este la fel de clar, dar am dorit să iau toate precauțiile de rigoare.

Într-adevăr, felul în care este scrisă soluția oficială impune presupunerea tacită că graful G este considerat **fini**t. Diversele considerații care se dovedesc suficiente pentru cazul finit nu mai funcționează pentru cazul infinit, și până una-alta trebuie să ne referim la teorema adâncă citată mai sus.

⁵Fie o colorare a lui G cu $k = \chi(G)$ culori. Atunci G are câte cel puțin o muchie între oricare două clase de culori; altfel am fi putut folosi aceeași culoare pentru fiecare din cele două clase. Așadar $m \geq \frac{k(k-1)}{2}$, care este de fapt chiar concluzia pe care o dorim.

⁶Graful G fiind conectat are un "spanning tree", ale cărui frunze (cel puțin două) nu pot fi "cut-vertex", adică nu pot deconecta graful. Să observăm că acest fapt nu mai este necesarmente adevărat pentru un graf conectat infinit, de exemplu un drum deschis la ambele capete. Se poate spune chiar mai mult, vezi

<http://carbon.ucdenver.edu/egethner/MikeAlbertson/Papers/AlbertsonBerman.CutVertices.1991.pdf>

3. JUNIORI ZIUA 2 (20 IULIE 2013 – 4 PROBLEME/5 ORE)

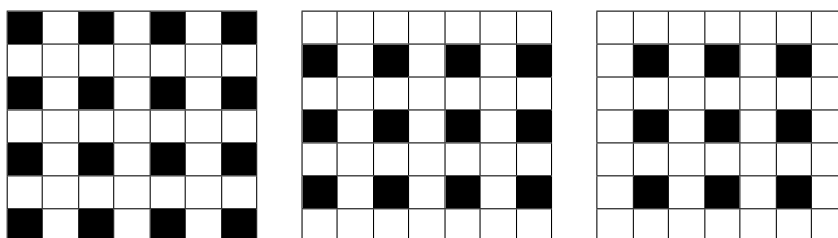
Subiectul (5). Fiecare față a cubului de dimensiuni $7 \times 7 \times 7$ este partiționată în pătrate unitate. Care este numărul maxim de pătrate care pot fi alese, astfel încât oricare pereche de pătrate dintre cele alese să nu aibă niciun punct în comun?

A. CHUKHNOV

Soluție. Subpartiționăm fiecare pătrat unitate 1×1 , de pe fiecare față, în patru pătrățele $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$. Fiecărui pătrat unitate îi asociem pătrățelele cu care are cel puțin un punct în comun. Astfel, un pătrat aflat într-un colț al unei fețe va avea asociate $1 \cdot 4 + 4 \cdot 2 + 3 \cdot 1 = 15$ pătrățele, iar oricare altul va avea asociate $1 \cdot 4 + 4 \cdot 2 + 4 \cdot 1 = 16$ pătrățele.

Oricare două dintre pătratele alese vor trebui să aibă mulțimile de pătrățele asociate disjuncte. Cum în total sunt $4 \cdot 6 \cdot 7^2 = 1176$ pătrățele, notând cu x numărul pătratelor de colț alese și cu y numărul celorlalte pătrate alese, va trebui să maximizăm $x + y$, sub condiția $15x + 16y \leq 1176$. Să mai observăm și că dacă alegem un pătrat de colț, atunci niciunul din celelalte două pătrate din același colț nu mai poate fi ales, deci $x \leq 8$. Cum $1176 = 8 \cdot 15 + 66 \cdot 16$, rezultă că $\max\{x + y \mid 15x + 16y \leq 1176\} = 8 + 66 = 74$ (și chiar toată suprafața cubului va fi astfel partiționată între mulțimi disjuncte de pătrățele asociate pătratelor alese).

Un model este ușor de realizat, cu câte o pereche de fețe opuse din fiecare tip de mai jos; în total $2 \cdot 16 + 2 \cdot 12 + 2 \cdot 9 = \boxed{74}$ pătrate alese.

De fapt, din observația imediată că pentru un astfel de model întreaga suprafață a cubului este utilizată, fiind partiționată între mulțimi disjuncte de pătrățele asociate pătratelor alese, modelul prezentat mai sus este unic (până la rotații și simetrii). O generalizare imediată pentru cubul de dimensiuni $n \times n \times n$, cu $n = 2k + 1$ impar, ajunge în mod cu totul similar la numărul maxim de pătrate ce pot fi alese $\boxed{2((k+1)^2 + k(k+1) + k^2) = (3n^2 + 1)/2}$. $\square$

Remarcă. Metoda aceasta de subdiviziune devine, încetul cu încetul, clasică; vezi Problema 2 din Testul de Selecție Seniori de anul trecut, care o folosea cu mare succes. O altă armă, bună de adăugat în panoplia de război cu problemele de geometrie combinatorică ... Soluția oficială folosește drept argument faptul că un singur pătrat unitate poate fi ales dintr-un pătrat 2×2 sau un "colțar" de trei pătrate, și partiționează suprafața cubului în 74 astfel de regiuni.

Subiectul (6). Trinoame pătratice cu coeficienții dominanți (strict) pozitivi sunt scrise în celulele unui tablou de dimensiuni 6×6 . Cei 108 de coeficienți ai lor sunt numerele întregi între -60 și 47 (fiecare număr este folosit exact odată). Demonstrați că, în cel puțin una dintre coloane, suma trinoamelor din acea coloană este un polinom (trinom) cu rădăcini reale.

K. KOKHAS & F. PETROV

Soluție. Fie $a_{i,j}x^2 + b_{i,j}x + c_{i,j}$ trinomul scris în celula (i, j) a tabloului, unde $a_{i,j} > 0$ pentru $1 \leq i, j \leq 6$, și

$$\{a_{i,j}, b_{i,j}, c_{i,j} \mid 1 \leq i, j \leq 6\} = \{-60, -59, \dots, -1, 0, 1, \dots, 46, 47\}.$$

Fie $P_j(x) = \alpha_j x^2 + \beta_j x + \gamma_j = \left(\sum_{i=1}^6 a_{i,j} \right) x^2 + \left(\sum_{i=1}^6 b_{i,j} \right) x + \left(\sum_{i=1}^6 c_{i,j} \right)$ trinomialul care este suma trinoamelor din coloana j , pentru $1 \leq j \leq 6$, și fie polinomul $P(x) = \alpha x^2 + \beta x + \gamma = \sum_{j=1}^6 P_j(x)$. Dacă presupunem că niciunul dintre trinoamele

$P_j(x)$ nu are rădăcini reale, atunci $P_j(x) > 0$ pentru orice $1 \leq j \leq 6$ și $x \in \mathbb{R}$ (căci coeficienții lor dominanți sunt pozitivi). Dar atunci *a fortiori* $P(x) > 0$ pentru orice $x \in \mathbb{R}$, ceea ce este echivalent cu $\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma < 0$.

Avem evident $\alpha + \beta + \gamma = -\sum_{k=1}^{60} k + \sum_{k=1}^{47} k = -702 = -v$. Atunci însă

$$\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = (v + \alpha + \gamma)^2 - 4\alpha\gamma = (v - \alpha + \gamma)^2 + 4v\alpha > 0,$$

căci $v > 0$ și $\alpha > 0$. Am obținut o clară contradicție.

Alternativ, avem $P(1) = \alpha + \beta + \gamma = -702 < 0$, deci măcar pentru un indice $1 \leq j \leq 6$ avem și $P_j(1) < 0$, ceea ce forțează $P_j(x)$ să aibă rădăcini reale. $\square$

Remarcă. Singurul lucru care a contat este deci că limita negativă (-60) a valorilor coeficienților a fost mai mare în valoare absolută decât cea pozitivă (47), ceea ce a dus la $v > 0$. Nu-mi place folosirea de astfel de valori arbitrare. Și Laurențiu Ploscaru face observația cât de slabe sunt condițiile date.

Subiectul (7). Rezolvați ecuația $p^2 - pq - q^3 = 1$ în numere prime.

A. GOLOVANOV

Soluție. Este suficient să știm că q este prim. Scriind ecuația ca $p^2 - qp - q^3 - 1 = 0$, discriminantul ei va fi $\Delta = q^2 + 4q^3 + 4 = a^2$ pentru ca p să poată fi întreg.

- Cazul $q = 2$ duce la $p^2 - 2p - 9 = 0$, fără rădăcini întregi.
- Cazul $q = 3$ duce la $p^2 - 3p - 28 = 0$, cu rădăcina întregă $p = 7$ (prim).

Altfel, avem $q^2(4q+1) = a^2 - 4 = (a-2)(a+2)$. Dar cel mai mare divizor comun al factorilor $a-2$ și $a+2$ este un divizor al lui 4, și cum avem $q > 2$, trebuie ca q^2 să dividă unul din acești doi factori. Cum avem și $q > 3$, nu se poate ca $q^2 \mid a-2$, căci atunci am avea $q^2 < 4q+1$, absurd. Rămâne doar cazul $q^2 \mid a+2$, și atunci $a-2 \mid 4q+1$, deci $q^2 \leq 4q+5$. Aceasta este posibil numai pentru $q = 5$, ceea ce duce la $p^2 - 5p - 126 = 0$, cu rădăcina întregă pozitivă $p = 14$, care însă nu este număr prim (dar este singurul alt întreg pozitiv pentru q prim!).

Am găsit astfel toate soluțiile întregi, nu numai prime, ale ecuației date, sub singura condiție ca q să fie număr prim. $\square$

Soluție Alternativă. (AoPS) O soluție care chiar folosește primalitatea lui p .

Pasul 1. LEMĂ. Dacă $p \equiv 2 \pmod{3}$, atunci p nu poate divide $q^2 - q + 1$.

Demonstrație. Presupunem $p \mid q^2 - q + 1$ (deci p este impar); atunci $p \mid q^3 + 1$, deci $q^3 \equiv -1 \pmod{p}$, și atunci $q^6 \equiv 1 \pmod{p}$. Fie ν ordinul multiplicativ al lui q modulo p ; atunci $\nu \mid 6$, și $\nu \mid p-1$ (din mica teoremă a lui FERMAT). Aceasta forțează $\nu = 2$ (căci $\nu = 1$ înseamnă $q \equiv 1 \pmod{p}$, deci $-1 \equiv q^3 \equiv 1 \pmod{p}$, forțând $p = 2$, absurd), și deci $q \equiv -1 \pmod{p}$.

Dar atunci $0 \equiv q^2 - q + 1 \equiv 1 + 1 + 1 = 3 \pmod{p}$, forțând $p = 3$, absurd. $\blacksquare$

Pasul 2. Se vede ușor că $p > 3$; atunci $p^2 = pq + q^3 + 1 > 2q + q^2 + 1 = (q+1)^2$, de unde $p > q+1$; dar atunci din $p \mid q^3 + 1 = (q+1)(q^2 - q + 1)$ rezultă $p \mid q^2 - q + 1$, așadar $p \equiv 1 \pmod{3}$.

Pasul 3. Dacă $q \equiv 1 \pmod{3}$, atunci $1 = p^2 - pq - q^3 \equiv -1 \pmod{3}$, contradicție. Dacă $q \equiv 2 \pmod{3}$, atunci $1 = p^2 - pq - q^3 \equiv 0 \pmod{3}$, iar contradicție. Așadar $q = 3$ (singurul moment unde este folosită primalitatea lui q), pentru care se calculează ușor $p = 7$. Deci $(p, q) = (7, 3)$ este unica soluție. $\square$

Soluție Alternativă. În mod simetric (și caraghios), este suficient și doar să știm că p este prim. Scriind ecuația ca $p^2 = q^3 + pq + 1 > q^2$, obținem $p > q$, ba chiar $p > q + 1$ (căci $(p, q) = (3, 2)$ nu este soluție). Scriind acum ecuația ca $p(p - q) = q^3 + 1 = (q + 1)(q^2 - q + 1)$, rezultă că $p \mid q^2 - q + 1$, deci există numărul natural k astfel ca $q^2 - q + 1 = kp$ și deci $p - q = k(q + 1)$, adică $p = (k + 1)q + k$. Cu această substituție obținem $q^2 - q + 1 = k((k + 1)q + k) = k(k + 1)q + k^2$, adică $q^2 - (k^2 + k + 1)q - k^2 + 1 = 0$. Discriminantul acestei ecuații va fi deci $\Delta = (k^2 + k + 1)^2 + 4k^2 - 4$, trebuind a fi pătrat perfect pentru ca q să fie întreg. Dar $\Delta = (k^2 + k + 3)^2 - 4k - 12 < (k^2 + k + 3)^2$ pentru orice $k > 0$, și în același timp $\Delta = (k^2 + k + 2)^2 + 2k^2 - 2k - 7 > (k^2 + k + 2)^2$ pentru orice $k > 2$. Valoarea $k = 2$ duce la $q^2 - 7q - 3 = 0$, fără soluții întregi, dar $k = 1$ duce la $q^2 - 3q = 0$, cu soluția întreg pozitiv prim $q = 3$, pentru care $p = 7$ (prim). $\square$

Remarcă. Soluția oficială nu-și dă seama de această supra-calificare a condițiilor problemei, apucând-o pe o altă cale (ca în soluția alternativă de mai sus) unde primalitatea ambelor p și q este folosită. Oricum, supra-condiționarea enunțului unei probleme este unul dintre acele lucruri care îmi repugnă.

Subiectul (8). *Punctul A_1 este situat pe perimetrul unui patrulater convex $ABCD$ astfel încât dreapta AA_1 partiționează patrulaterul în două regiuni de arii egale. Punctele B_1 , C_1 și D_1 sunt definite în mod similar. Demonstrați că aria patrulaterului $A_1B_1C_1D_1$ este mai mare decât un sfert din aria lui $ABCD$.*

L. EMELYANOV

Soluție (Oficială). Presupunem $S_{ACD} > S_{ABC}$ (cazul de egalitate este chiar mai simplu). Atunci $A_1 \in [CD]$ și $C_1 \in [DA]$. Vom avea

$$\frac{DA_1}{A_1C} = \frac{S_{DA_1A}}{S_{A_1CA}} = \frac{\frac{1}{2}S_{ABCD}}{\frac{1}{2}S_{ABCD} - S_{ABC}},$$

cu relații similare pentru punctul C_1 . Prin urmare $\frac{DA_1}{A_1C} = \frac{DC_1}{C_1A} > 1$; înseamnă că

$$A_1C_1 \parallel AC \text{ și } A_1C_1 > \frac{1}{2}AC.$$

Rezultă că fiecare diagonală a patrulaterului $A_1B_1C_1D_1$ este paralelă cu una dintre diagonalele lui $ABCD$, și mai mare decât jumătatea ei. Formula cunoscută $S = \frac{1}{2}d_1d_2 \sin \angle(d_1, d_2)$, care exprimă aria unui patrulater în funcție de diagonalele sale și unghiul pe care îl fac, implică atunci $S_{A_1B_1C_1D_1} > \frac{1}{4}S_{ABCD}$. $\square$

Soluție. (Laurențiu Ploscaru) Dreptele AA_1 și CC_1 se intersectează într-un punct T , datorită condiției asupra ariilor. Avem atunci $[ATC_1] = [CTA_1]$, de unde $[A_1AC] = [C_1CA]$, așadar $A_1C_1 \parallel AC$. Analog $B_1D_1 \parallel BD$. Aceste rezultate implică imediat faptul că două dintre punctele A_1, B_1, C_1, D_1 vor fi pe aceeași latură a lui $ABCD$, și că înfășurătoarea convexă a punctelor este $A_1B_1C_1D_1$. Mai departe, fără a restrânge generalitatea, putem presupune $C_1, D_1 \in AB$. Folosind formula de arie în funcție de diagonale, este suficient să arătăm că $4A_1C_1 \cdot B_1D_1 > AC \cdot BD$, sau, din asemănarea triunghiurilor, că $4AD_1 \cdot BC_1 > AB^2$. Folosind condiția asupra ariilor, obținem că $[BCC_1] = \frac{1}{2}[ABCD] > \frac{1}{2}[ABC]$, de unde $2BC_1 > AB$ și analog $2AD_1 > AB$; demonstrația este completă. $\square$

4. SENIORI ZIUA 1 (19 IULIE 2013 – 4 PROBLEME/5 ORE)

Subiectul (1). 100 de grămezi de pietre sunt puse pe o masă. Doi jucători își fac mutările alternativ. Fiecare mutare constă în a înlătura un număr nenul de pietre de pe masă, astfel încât cel puțin o grămadă să rămână neatinsă. Jucătorul care nu mai poate face o mutare, pierde. Determinați, pentru fiecare poziție inițială, cine dintre jucători, primul sau al doilea, are o strategie câștigătoare.

K. KOKHAS

Soluție. Vezi Subiectul 1, Ziua 1 Juniori. $\square$

Subiectul (2). Punctele X și Y se află în interiorul rombului $ABCD$, astfel încât punctul Y se află în interiorul patrulaterului convex $BXDC$, și

$$2\angle XBY = 2\angle XDY = \angle ABC.$$

Demonstrați că dreptele AX și CY sunt paralele.

S. BERLOV

Soluție (Oficială). Deoarece $\angle XBY = \angle ABD = \angle CBD$, rezultă că punctul X se află în interiorul $\triangle ABD$, iar punctul Y în interiorul $\triangle CBD$. Fie $\angle ABX = \alpha$; atunci $\angle DBY = \alpha$, căci adunând $\angle XBD$ la fiecare obținem unghiurile egale $\angle ABD$ și $\angle XBY$. În mod similar deducem că putem nota $\angle XBD = \angle YBC = \beta$, $\angle ADX = \angle BDY = \gamma$, $\angle XDB = \angle YDC = \delta$.

Fie Y' simetricul lui Y față de centrul rombului. Pentru a demonstra cerința, este suficient să verificăm coliniaritatea punctelor A , X și Y' , deci $\angle BAX = \angle BAY'$. Aceasta poate fi ușor demonstrată aplicând teorema CEVA trigonometrică; aplicată punctului X ne dă

$$\frac{\sin BAX \cdot \sin \gamma \cdot \sin \beta}{\sin DAX \cdot \sin \delta \cdot \sin \alpha} = 1.$$

Pentru a o aplica punctului Y' , considerăm reflecția întregului triunghi BDC față de centrul rombului. Atunci

$$\frac{\sin BAY' \cdot \sin \beta \cdot \sin \gamma}{\sin DAY' \cdot \sin \alpha \cdot \sin \delta} = 1.$$

Din aceste două relații obținem $\frac{\sin BAX}{\sin DAX} = \frac{\sin BAY'}{\sin DAY'}$. Egalitatea de care avem nevoie, $\angle BAX = \angle BAY'$, rezultă acum imediat, căci ambii membri sunt de forma $\frac{\sin(BAD - \theta)}{\sin \theta} = \sin BAD(\cot \theta - \cot BAD)$, iar această expresie în θ este injectivă (ia fiecare valoare exact odată), deci unghiurile în cauză sunt egale. $\square$

Soluție Alternativă. (Luis González – AoPS) Din $\angle XBY = \frac{1}{2}\angle ABC = \angle DBC$ deducem $\angle ABX = \angle DBY$. În mod similar obținem $\angle ADX = \angle BDY$. Dacă notăm cu Z conjugatul izogonal al lui X în raport cu $\triangle ABD$, vom avea egalitățile $\angle DBZ = \angle ABX = \angle DBY$ și $\angle BDZ = \angle ADX = \angle BDY$. Prin urmare patrulaterul $BYDZ$ este un "zmeu" (*kite*), ceea ce implică faptul că Z este reflecția lui Y față de BD . Atunci, din motive evidente de simetrie, $ACYZ$ este un trapez isoscel cu laturile neparalele AZ și CY , de unde rezultă $\angle ACY = \angle CAZ = \angle CAX$. Finalmente, aceasta implică $AX \parallel CY$. $\square$

Subiectul (3). Vârfurile unui graf conectat **nu** pot fi colorate cu mai puțin de $n+1$ culori (astfel încât vârfuluri adiacente să aibă culori diferite).

Demonstrați că se pot șterge $\frac{n(n-1)}{2}$ muchii din graf, astfel ca graful să rămână conectat.

V. DOLNIKOV

Soluție. Vezi Subiectul 4, Ziua 1 Juniori. $\square$

Subiectul (4). Pentru numere reale pozitive x, y, z cu $xyz = 1$, demonstrați că

$$\frac{x^3}{x^2 + y} + \frac{y^3}{y^2 + z} + \frac{z^3}{z^2 + x} \geq \frac{3}{2}.$$

A. GOLOVANOV

Soluție. Folosim identitatea $\frac{a^3}{a^2 + b} = a - \frac{ab}{a^2 + b}$. Din inegalitatea mediilor avem

$$\frac{ab}{a^2 + b} \leq \frac{ab}{2a\sqrt{b}} = \frac{1}{2}\sqrt{b}.$$

Inegalitatea de demonstrat se transformă în

$$\frac{3}{2} + \frac{xy}{x^2 + y} + \frac{yz}{y^2 + z} + \frac{zx}{z^2 + x} \leq x + y + z,$$

iar conform cu cele de mai sus avem

$$\frac{3}{2} + \frac{xy}{x^2 + y} + \frac{yz}{y^2 + z} + \frac{zx}{z^2 + x} \leq \frac{1}{2}(3 + \sqrt{x} + \sqrt{y} + \sqrt{z}),$$

deci este suficient să demonstrăm că

$$x + y + z \geq \frac{1}{2}(3 + \sqrt{x} + \sqrt{y} + \sqrt{z}).$$

Aceasta se arată aplicând inegalitatea CAUCHY-SCHWARZ

$$3(x + y + z) \geq (\sqrt{x} + \sqrt{y} + \sqrt{z})^2,$$

și acum, notând $\sigma = \sqrt{x} + \sqrt{y} + \sqrt{z}$, este suficient să arătăm că $2\sigma^2 - 3\sigma - 9 \geq 0$.

Dar din inegalitatea mediilor $\sigma = \sqrt{x} + \sqrt{y} + \sqrt{z} \geq 3\sqrt[3]{xyz} = 3$, și atunci finalmente obținem $2\sigma^2 - 3\sigma - 9 = (\sigma - 3)(2\sigma + 3) \geq 0$. $\square$

Remarcă. Michael Rozenberg (**arqadi**), specialistul numărul unu în inegalități pe AoPS (a cărui idee am împrumutat-o pentru soluția de mai sus), face comentariul "very old trick"! O remarcă personală este că se vede că era suficient să se impună doar restricția $xyz \geq 1$.

5. SENIORI ZIUA 2 (20 IULIE 2013 – 4 PROBLEME/5 ORE)

Subiectul (5). *Demonstrați că orice polinom de grad patru poate fi reprezentat în forma $P(Q(x)) + R(S(x))$, unde P, Q, R și S sunt trinoame pătratice.*

A. GOLOVANOV

Soluție. Fie polinomul de grad patru $k_4x^4 + k_3x^3 + k_2x^2 + k_1x + k_0$, cu $k_4 \neq 0$. Căutăm trinoame pătratice

$$P(x) = \alpha x^2 + \beta x + \gamma, Q(x) = ax^2 + bx + c, R(x) = \alpha'x^2 + \beta'x + \gamma', S(x) = a'x^2 + b'x + c'.$$

Prin dezvoltarea expresiilor $P(Q(x))$ și $R(S(x))$ și apoi identificarea coeficienților, obținem un sistem de cinci ecuații cu cinci necunoscute $\alpha, \alpha', \beta, \beta', \gamma + \gamma'$, a cărui matrice (și matrice extinsă) este

$$M = \left[\begin{array}{ccccc|c} a^2 & a'^2 & 0 & 0 & 0 & k_4 \\ 2ab & 2a'b' & 0 & 0 & 0 & k_3 \\ b^2 + 2ac & b'^2 + 2a'c' & a & a' & 0 & k_2 \\ 2bc & 2b'c' & b & b' & 0 & k_1 \\ c^2 & c'^2 & c & c' & 1 & k_0 \end{array} \right]$$

Avem, printr-un calcul imediat, $\det M = 2aa'(ab' - a'b)^2$, care dorim să fie nenul, la fel ca și aa' . În plus trebuie să ne asigurăm și că $\alpha\alpha' \neq 0$. Așadar prima condiție este asupra corpului (comutativ) $\mathbb{K}$ în care trăiesc coeficienții polinoamelor. Va trebui să avem $2 \neq 0$, deci caracteristica lui $\mathbb{K}$ trebuie să fie diferită de 2 (și se vede că altminteri pentru $k_3 \neq 0$ nu vom putea avea soluție, deci condiția asupra caracteristicii este și necesară). Apoi, va trebui $b/a \neq b'/a'$. Deoarece vom avea $\alpha = a'(2k_4b' - k_3a')(ab' - a'b)$ și $\alpha' = a(2k_4b - k_3a)(ab' - a'b)$, va trebui și $b/a \neq k_3/2k_4$, și $b'/a' \neq k_3/2k_4$. Acestea sunt toate condițiile necesare, care impun deci ca $b/a, b'/a'$ și $k_3/2k_4$ să fie elemente distincte din $\mathbb{K}$. Dar orice corp de caracteristică diferită de 2 are cel puțin trei elemente. Obținem atunci o soluție (unică pentru fiecare alegere judicioasă a parametrilor a, a', b, b' și c, c'). În plus, desigur că în loc de a scrie sistemul de cinci ecuații, putem rezolva pe rând, aproape ecuație cu ecuație; este doar mai comod și mai direct să procedăm ca mai sus. $\square$

Remarcă. O alegere cel puțin ciudată de problemă; metoda autorului este relativ diferită, dar tot prin identificare de coeficienți. Mi se spune însă că, în timpul probei de concurs, li s-a comunicat concurenților că pot considera coeficienții a fi numere reale. Acum, pentru $\mathbb{K} = \mathbb{C}$ sau $\mathbb{K} = \mathbb{R}$, polinomul inițial poate fi factorizat, în inelul de polinoame $\mathbb{K}[x]$, ca $F(x)G(x)$, cu $\deg F = \deg G = 2$. Fie și $C_F, C_G \neq 0$ coeficienții dominanți ai lui F , respectiv G . Luăm și parametri nenuli λ, μ astfel încât $\lambda C_F \neq \pm \mu C_G$. Atunci putem scrie $FG = \frac{1}{4\lambda\mu} ((\lambda F + \mu G)^2 - (\lambda F - \mu G)^2)$, și deci putem alege $P(x) = \frac{1}{4\lambda\mu} x^2$, $R(x) = -\frac{1}{4\lambda\mu} x^2$, $Q(x) = \lambda F(x) + \mu G(x)$, $S(x) = \lambda F(x) - \mu G(x)$.

Din păcate, din punctul meu de vedere, chiar simpla existență a soluției de mai sus face din problemă doar un exercițiu plicticos și stupid de calcul. În plus, pentru a câta oară, enunțul este incomplet, ne-specificând care este inelul polinoamelor cu care lucrăm, un "amănunt" care se dovedește a avea o importanță capitală asupra rezultatului, căci pentru un corp al coeficienților de caracteristică 2 nu există soluție, în timp ce pentru corpurile complex sau real apar soluții specifice.

Subiectul (6). *Rezolvați ecuația $p^2 - pq - q^3 = 1$ în numere prime.*

A. GOLOVANOV

Soluție. Vezi Subiectul 7, Ziua 2 Juniori. $\square$

Subiectul (7). *Punctele A_1, A_2, A_3 și A_4 sunt vârfurile unui tetraedru regulat de latură 1. Punctele B_1 și B_2 se află în interiorul figurii mărginite de planul $A_1A_2A_3$ și sferile de rază 1 cu centre A_1, A_2, A_3 .*

Demonstrați că $B_1B_2 < \max\{B_1A_1, B_1A_2, B_1A_3, B_1A_4\}$.

A. KUPAVSKY

Soluție (Oficială). O problemă de stereometrie (în trei dimensiuni). Analogul ei planimetric este

Punctele A_1, A_2 și A_3 sunt vârfurile unui triunghi echilateral de latură 1. Punctele B_1 și B_2 se află în interiorul figurii mărginite de dreapta A_1A_2 și cercurile de rază 1 cu centre A_1, A_2 . Demonstrați că $B_1B_2 < \max\{B_1A_1, B_1A_2, B_1A_3\}$.

Presupunând contrariul, fie $B_1B_2 \geq \max\{B_1A_1, B_1A_2, B_1A_3\}$. Inegalitatea va rămâne adevărată dacă B_2 este transportat pe frontiera figurii, de-a lungul semidreptei (B_1B_2) . Considerăm două cazuri.

- B_2 se află pe un arc de cerc, fie el A_2A_3 . Din inegalitate rezultă că B_1 și A_2 se află de aceeași parte a mediatoarei segmentului B_2A_2 , și similar, B_1 și A_3 se află de aceeași parte a mediatoarei segmentului B_2A_3 . Dar aceste mediatoare se întâlnesc în centrul cercului, adică în A_1 , deci singurul punct care satisface ambele aceste condiții este A_1 ; însă el se află pe frontiera figurii, iar B_1 se află în interiorul ei.

- B_2 se află pe latura A_1A_2 . În acest caz, distanța de la B_1 la un punct interior segmentului A_1A_2 este întotdeauna mai mică decât distanța la unul din capetele segmentului.

Argumente asemănătoare se aplică în cazul trei-dimensional (cerut), dar nu vom intra acum în detalii. **Voi reveni (poate) cu precizări.** $\square$

Subiectul (8). *Cartonașe numerotate de la 1 la 2^n sunt distribuite la m copii, unde $1 \leq m \leq 2^n$, astfel încât fiecare copil primește cel puțin un cartonaș. Demonstrați că numărul de moduri în care se poate face acest lucru este divizibil prin 2^{m-1} , dar nu și prin 2^m .*

M. IVANOV

Soluție. Acest număr de moduri este cunoscut în combinatorică, anume $m!S(2^n, m)$, unde $S(2^n, m) = \left\{ \begin{matrix} 2^n \\ m \end{matrix} \right\}$ este numărul Stirling de a doua speță, adică numărul de moduri de a partiționa o mulțime de 2^n elemente în m clase nevide (unde ordinea claselor este irelevantă). **Voi reveni (poate) cu precizări.** $\square$

6. ÎNCHEIERE

Cu toate informațiile acum disponibile, prezentarea mea este quasi-terminată.

Site-ul oficial este complet lăsat în paragină. Site-ul personal al lui A. Golovanov (care de la primele ediții a fost implicat în acest concurs, ca propunător de probleme și coordonator), a cărui adresă am menționat-o ca link, și care conține istoricul concursului până în 2012, acum conține și materialele pentru 2013 ...⁷ Din păcate soluțiile oficiale și schemele de coordonare nu au fost niciodată postate în formă electronică. Broșuri tipărite, cu soluții sumare, sunt distribuite participanților.

Concursul a fost, ca de obicei, destul de dificil, dar și uneori interesant în ceea ce privește conținutul matematic.

În concursul Juniori au participat 5 țări, cu un total de 28 de concurenți la proba de matematică, iar în concursul Seniori au participat 3 țări, cu un total de 26 de concurenți la proba de matematică. Rezultatele delegației noastre la TUYMAADA 2013 sunt, cu felicitările de rigoare!

Nume			Școala	Puncte	Medalie
Simona DIACONU	X	S	ICHB, București	44	Aur
Paul Gabriel MUSCĂ	XI	S	ICHB, București	43	Aur
Andreea MĂGĂLIE	XI	S	ICHB, București	25	Bronz
Ioan Laurențiu PLOSCARU	IX	J	C.N. A. Lahovari, Rm. Vâlcea	49	Aur

Punctajul detaliat pe probleme a fost

Nume	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	Total	Medalie
Simona DIACONU	7	7	7	7	7	7	0	2	44	Aur
Paul Gabriel MUSCĂ	7	7	7	7	4	7	4	0	43	Aur
Andreea MĂGĂLIE	7	7	0	0	7	3	1	0	25	Bronz
Ioan Laurențiu PLOSCARU	7	5	7	7	7	7	2	7	49	Aur

Laurențiu a obținut (iarăși, ca și la jBMO) cel mai ridicat scor din concursul de Juniori! unde s-au acordat 1 medalie de Aur (49 puncte), 3 medalii de Argint (27 – 34 puncte) și 4 medalii de Bronz (17 – 23 puncte), relativ la un total de 28 de participanți.

Simona și **Paul** au obținut meritorii medalii de Aur în concursul de Seniori, unde s-au acordat 5 medalii de Aur (43 – 48 puncte), 2 medalii de Argint (34 – 35 puncte) și 4 medalii de Bronz (25 – 31 puncte), relativ la un total de 26 de participanți.

Din România a mai participat și o delegație a Colegiului Național de Informatică Tudor Vianu din București, cu rezultate nu tocmai strălucite.

Ca remarcă finală, acest concurs devine din ce în ce mai depopulat, și lipsit de importanță, deși conținutul matematic este decent. La ce bun continuăm să trimitem echipe la capătul pământului, când participarea generală este atât de scăzută, și în majoră parte necompetitivă?

⁷Nici măcar comunitatea de utilizatori de pe AoPS (www.mathlinks.ro) nu a reușit să fie mai rapidă. Până pe 21 iulie de-abia fuseseră postate subiectele zilei 1 Juniori. Rezultatele finale se pare că au fost și ele definitivate pe 21 iulie, dar de-abia pe 25 iulie am intrat în posesia unei situații clare.